

Granskning av VA- verksamheten

Mölnåls stad

Building a better
working world

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
1. Inledning.....	4
1.1. Bakgrund.....	4
1.2. Syfte och revisionsfrågor	4
1.3. Revisionskriterier	4
1.4. Metod	4
2. Organisation för VA-verksamheten	5
2.1. VA-verksamheten består av tre enheter med avgränsade ansvar	5
2.2. Bedömning	6
3. Investerings- och underhållsplaner.....	7
3.1. Nämnden anger det långsiktiga behovet genom en förnyelseplan	7
3.2. Budget baseras på behov	7
3.3. Konkurrens i storstadsregionen om tillgängliga resurser driver kostnader.....	8
3.4. Kostnadsökning försvårar förnyelse kortsiktigt men går att balansera över tid	8
3.5. Förvaltningen är fullbemannade.....	9
3.6. Bedömning	9
4. Stöd, service och råd.....	10
4.1. Flera möjligheter till stöd och service	10
4.2. Beredskap finns vid stopp i stadens vattenförsörjning.....	10
4.3. Bedömning	11
5. Uppföljning och kontroll.....	12
5.1. Övergripande uppföljning genom tertialuppföljning	12
5.2. Detaljerad uppföljning månadsvis	13
5.3. Bedömning	13
6. Samlad bedömning.....	14
6.1. Bedömning utifrån revisionsfrågorna.....	14
6.2. Slutsatser.....	14
Bilaga 1 – Bakgrund	16
Bilaga 2 – Källförteckning.....	17

Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Mölndals stad granskat VA-verksamheten. Syftet med granskningen har varit att bedöma om tekniska nämnden säkerställt en ändamålsenlig VA-försörjning i staden.

De huvudsakliga resultat som framkommit i granskningen är att:

- ▶ Det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning inom stadens VA-verksamhet. Ansvarsfördelningen är översiktligt dokumenterad och nämnden har bedrivit ett aktivt arbete för att skapa samsyn i roller mellan förvaltning och politik.
- ▶ Nämnden har antagit investerings- och underhållsplaner. Det finns exempelvis en långsiktig förnyelseplan. Eftersom förnyelseplanen senast uppdaterades 2016 har nämnden initierat en revidering, vilket vi ser positivt på.
- ▶ Stadens invånare har flera möjligheter att få den stöd och service de är i behov av.
- ▶ Det finns beredskap vid samhällsstörningar i VA-försörjningen, exempelvis genom samverkan med närliggande kommuner.
- ▶ Nämnden följer stadens struktur för uppföljning av internkontroll, mål och ekonomi samt löpande följer upp verksamheten. Nämnden har inte följt upp förnyelseplanen under 2020. Enligt vår mening skulle nämndens styrning stärkas genom att framledes årligen följa upp de behov som nämnden har angett i sin förnyelseplan.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte och grunderna för ansvarsprövning är att tekniska nämnden har säkerställt en ändamålsenlig VA-försörjning i staden.

I granskningen har vi identifierat vissa utvecklingsområden. Vi rekommenderar tekniska nämnden att:

- ▶ Uppdatera förnyelseplanen så att den återspeglar nuvarande behov.
- ▶ Årligen följa upp förnyelseplanen för att säkerställa att genomförda insatser motsvarar behoven i planen.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

I revisionens basgranskning 2019 framkom att underhållsarbetet inom vatten- och avloppsverksamheten inte genomförts enligt plan på grund av personalomsättning. Kommunrevisionen har mot bakgrund av detta samt sin utifrån sin risk- och väsentlighetsanalys bedömt att det är väsentligt att granska om tekniska nämnden säkerställt en ändamålsenlig VA-försörjning i staden. Fullständig bakgrund framgår av bilaga 1.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att bedöma om tekniska nämnden säkerställt en ändamålsenlig VA-försörjning i staden. Granskningen inriktas på följande revisionsfrågor:

- ▶ Har tekniska nämnden säkerställt en tydlig roll- och ansvarsfördelning inom ramen för stadens VA-verksamhet?
- ▶ Har tekniska nämnden antagit investerings- och underhållsplaner för att säkerställa drift och underhåll av VA-nätet?
- ▶ Har tekniska nämnden tillsett tillräckligt med stöd, service och råd till kommuninvånare inom ramen för VA-verksamheten?
- ▶ Har tekniska nämnden säkerställt en tillräcklig uppföljning och kontroll av VA-verksamheten?

1.3. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, slutsatser och bedömningar. I denna granskning utgörs revisionskriterierna av:

- ▶ 6 kap 6 § kommunallag (2017:725) om nämnders ansvar för att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten.
- ▶ Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster, bland annat om skyldigheter att ordna vattentjänster.
- ▶ Reglemente för tekniska nämnden.

1.4. Metod

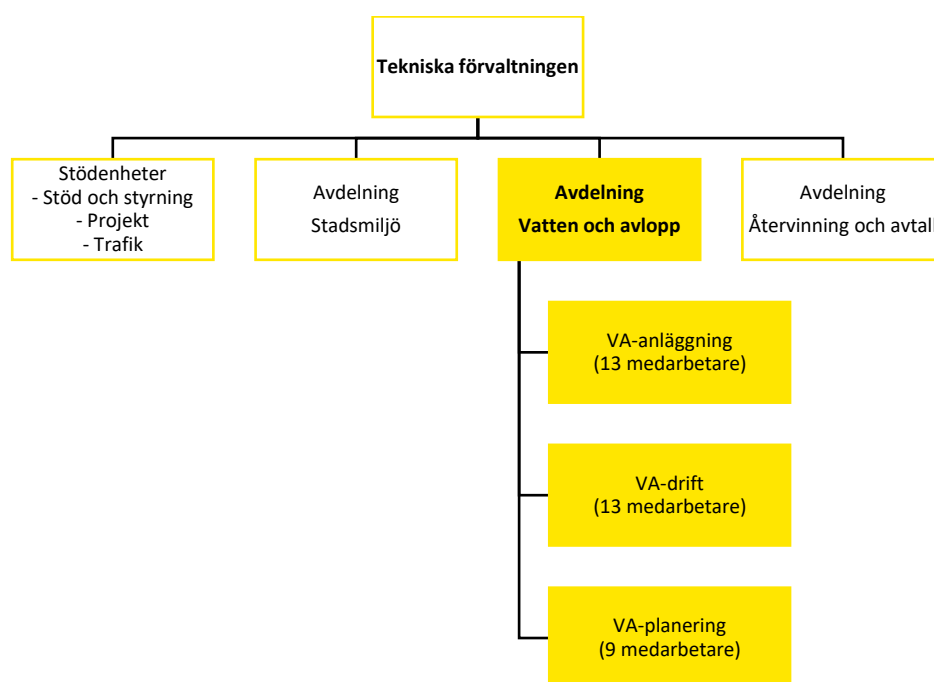
Granskningen har genomförts som en dokument- och intervjustudie. Vi har granskat relevanta styrdokument och rutinbeskrivningar. Vi har även genomfört intervjuer med tekniska nämndens presidium och tjänstepersoner inom tekniska förvaltningen. Källförteckning framgår av bilaga 2.

2. Organisation för VA-verksamheten

I detta avsnitt beskriver vi våra iakttagelser utifrån revisionsfrågan om tekniska nämnden har säkerställt en tydlig roll- och ansvarsfördelning inom ramen för stadens VA-verksamhet. Avsnittet avslutas med vår bedömning.

2.1. VA-verksamheten består av tre enheter med avgränsade ansvar

Tekniska förvaltningen har tre avdelningar och tre stödenheter som stödjer de tre avdelningarna. VA-verksamheten är organiserat som en egen avdelning, vilken i sin tur är uppdelad i tre enheter; anläggning, drift och planering.

Figur 1 - Tekniska förvaltningens organisation, Mölndals Stad

De intervjuade upplever att ansvarsfördelningen för VA-verksamheten är tydlig. Övergripande ansvarsfördelning framgår översiktligt dels av förvaltningens verksamhetsplan, dels av delegeringsordning som bland annat fastlår mandat i inköp.

VA-avdelningen har genomfört en omorganisering för cirka två år sedan. Inom ramen för omorganiseringen genomfördes ett arbete för att skapa samsyn i roller och ansvar. Detta genomfördes exempelvis genom workshops bland avdelningens medarbetare. Förvaltningen har även tagit fram ytterligare riktlinjer för att fastslå mer detaljerade ansvar för roller.

Av intervju och dokumenterad ansvarsbeskrivning framgår följande ansvarsfördelning:

Anläggning ansvarar för akuta och planerade arbeten med ledningssystemet, exempelvis lägga om ledningar eller lägga nya ledningar. Anläggning ansvarar även för att tillse behovet av entreprenörer inom dessa arbeten. Det kan bland annat handla om att hyra in grävmaskiner och liknande utrustning som inte finns inom staden.

Drift ansvarar för att tillverka och distribuera vatten. I detta ingår att driva stadens vattenverk och ledningsnät.¹ Driftsenheten arbetar även för att identifiera och minimera utläckage i ledningsnätet.

Planering arbetar med utredning och planering för förnyelse och utbyggnad av VA-nätet. Enheten svarar också för frågor om anslutning till VA-nätet vid nybyggnation. Planeringsenheten underhåller och lägger data i stadens "VA-bank"², vilken är en samlad informationspunkt där staden dokumenterar ledningsnätet och tillhörande information.

Tekniska nämndens presidium uppger att det finns ett väl fungerande samarbete mellan nämnd och förvaltning. Eventuella frågor eller otydligheter diskuteras regelbundet mellan nämnd och förvaltningsledning. Detta uppges ha bidragit till ett gott arbetsklimat. Uppfattningen av ett gott samarbetsklimat delas även av förvaltningen.

2.2. Bedömning

Vår bedömning är att tekniska nämnden har säkerställt en tydlig roll- och ansvarsfördelning inom stadens VA-verksamhet.

Vår bedömning grundar sig på att det finns en översiktligt dokumenterad struktur för ansvar. Nämnden har även enligt vår mening säkerställt följsamhet till beslutade strukturer genom ett aktivt arbete för att skapa samsyn i gränsdragningar genom workshops. Vi ser positivt på att det upplevs finnas ett gott arbetsklimat mellan nämnd och förvaltning. Enligt vår erfarenhet är det gynnsamt ur ett styrningsperspektiv att det finns utrymme och forum för dialog vid eventuella oklarheter.

---

¹ Avloppet renas av Gryaab. Gryaab renar även avloppsvattnet för Ale, Göteborg, Härryda, Kungälv, Lerum, och Partille. Gryaab är ett kommunalt aktiebolags som ägs gemensamt av Mölndal och ovan nämnda kommuner.

² VA-banken är stadens samling av information för kontroll av ledningsnätet. I VA-banken finns exempelvis information om var brandposter sitter.

3. Investerings- och underhållsplaner

I detta avsnitt beskriver vi våra iakttagelser utifrån revisionsfrågan om tekniska nämnden har antagit investerings- och underhållsplaner för att säkerställa drift och underhåll av VA-nätet. Avsnittet avslutas med vår bedömning.

3.1. Nämnden anger det långsiktiga behovet genom en förnyelseplan

De intervjuade uppger att behov av investeringar och underhåll framförallt baseras på två faktorer. Den första är förvaltningens långsiktiga förnyelseplan. Den andra är mer oplanerade händelser, exempelvis läckage eller andra ärenden som uppmärksammas av personalen löpande under verksamhetsåret.

Tekniska nämnden har under 2016 antagit en förnyelseplan för VA-verksamheten. Av dokumentet framgår ingen giltighetstid för planen. Enligt de intervjuade gäller förnyelseplanen tills vidare, men det finns ett av förvaltningen identifierat behov av uppdatering. Förnyelseplanen uppges därför komma att revideras under 2021 för att säkerställa aktualisering av innehållet. Vidare uppges att förnyelseplanen anger den övergripande behovsnivån, men att planen inte är statisk. Händelser kan medföra att verksamheten tvingas prioritera om inom ramen för budgeten.

I förnyelseplanen framgår på övergripande nivå ålder och skick av ledningsnätet.³ Det framgår även vilken förnyelsetakt⁴ som staden behöver hålla fram till år 2100 för att bibehålla standarden. Beräknad förnyelsetakt till år 2100 varierar utifrån olika scenarier. Gemensamt för samtliga scenarier är att förnyelsetakten successivt kommer att öka, från cirka 0,4 – 0,6 procent per år till cirka 0,6 – 0,8 procent per år. Enligt uppgift finns stödmaterial från branschorganisationen Svenskt vatten, exempelvis vad gäller hållbarheten för olika material.

3.2. Budget baseras på behov

Investeringar

Resurser för investeringar för VA-verksamheten framgår av kommunfullmäktiges budget för staden. För tekniska nämnden är investeringsbudgeten uppdelad på den verksamhet som finansieras av skattemedel (exempelvis kommunala gator och vägar) och den verksamhet som finansieras genom avgifter (exempelvis VA). För 2020 har VA-verksamheten cirka 72 mnkr i investeringsbudget.

De intervjuade uppger att investeringsbudgeten i huvudsak baseras på beräknat behov. Långsiktiga och större investeringar har egna poster i investeringsbudgeten. För exempelvis utbyggnad av vattenverket finns 24,4 mnkr avsatt över flera år. Andra delar av verksamheten uppges vara i behov av en mer flexibel budgetering. Detta för att medge förändrade prioriteringar under pågående budgetår utan begära förändrade anslag. Exempel på

---

³ Mer detaljerade uppgifter framgår finns att tillgå i stadens VA-bank.

⁴ Med förnyelsetakt avses andelen ledningsnät som förnyas.

verksamhet som är i behov av flexibilitet är nya VA-ledningar. För nya VA-ledningar finns därför en generell post om 10 mnkr under 2020 i investeringsbudgeten.

Underhåll

En del av underhållsbudgeten uppges återfinnas inom den tidigare omnämnda investeringsbudgeten. Enligt stadens investeringsbudget framgår exempelvis en kostnadspost om 6,4 mnkr för "befintliga vattenverk och övriga anläggningar". De intervjuade menar även att hela driftsbudgeten, exklusive personalkostnader, i huvudsak är kostnader för underhåll.⁵

Inom VA-avdelningen gör respektive enhetschef en detaljbudget utifrån behov och tidigare erfarenheter. Detaljbudgeten är mer föränderlig under verksamhetsåret jämfört med investeringsbudgeten. Skälet för detta uppges vara att detaljbudgeten behöver vara mer flexibel för att på så sätt möjliggöra för löpande omprioriteringar under verksamhetsåret. Personal som genomför underhåll kan exempelvis uppmärksamma enhetscheferna på att skicket på en plats var bättre än väntat och att en annan insats bör prioriteras eller vice versa.

3.3. Konkurrens i storstadsregionen om tillgängliga resurser driver kostnader

Historiskt uppges att budgeten för VA-verksamheten inte fullt ut svarat upp mot stadens behov. Tekniska nämnden har för 2020 och framåt därför fått ökade anslag. De intervjuade uppger dock att budgetmedlen inte fullt ut speglar kostnadsbilden för anläggningsarbeten. Detta eftersom det pågår flera större arbeten i regionen såsom Västlänken. Denna konkurrens om tillgängliga entreprenörer har inneburit att kostnaderna ökat väsentligt mer än beräknat. Ökade kostnader har medfört att det inte varit möjligt att genomföra lika mycket underhåll eller utbyggnad som planerat. De intervjuade uppger att budgeten därför kan komma att behöva utökas ytterligare kommande år för att svara upp mot stadens förnyelsebehov och kostnadsbilden för att anlita entreprenörer.

Tekniska förvaltningen har till skillnad från flera andra kommuner en intern anläggningsenhet. De intervjuade menar att detta är en fördel eftersom detta bidrar till lägre kostnader. Anläggningsenheten kan exempelvis utföra visst arbete utan att anlita entreprenörer. Staden uppges därför få ut förhållandevis mycket av sin budget.

3.4. Kostnadsökning försvårar förnyelse kortsiktigt men går att balansera över tid

Som framgått ovan har kostnadsökningen delvis medfört att inte lika mycket underhåll varit möjligt att genomföra. De intervjuade menar att detta visserligen är en utmaning kortsiktigt, men att det går att balansera över tid. Genom ökad samverkan i samband med exploatering kan synergier uppstå. I samband med exploatering av centrumkärnan kunde staden exempelvis förnya ledningsnätet samtidigt.

---

⁵ För 2020 hade tekniska nämnden en nettokostnadsbudget om 166,6 mnkr.

3.5. Förvaltningen är fullbemannade

I revisionens basgranskning 2019 framkom uppgifter om att personalomsättning medförde att inte allt underhållsarbete kunde genomföras. Enligt uppgift har personalomsättningen under de senaste ett och ett halv åren varit låg. De intervjuade menar att ett skäl till tidigare omsättning kan ha varit den omorganisering som genomfördes för cirka två år sedan. Förvaltningschefen uppger att VA-verksamheten i nuläget är fullbemannade och att staden haft sökande med efterfrågad kompetens till de tjänster som rekryterats de senaste åren.

3.6. Bedömning

Vår bedömning är att tekniska nämnden har antagit investerings- och underhållsplaner för att säkerställa drift och underhåll av VA-nätet.

Vår bedömning grunder sig på att det finns en långsiktig förnyelseplan och att det fastställs årliga investerings- och underhållsbudgetar. Vi noterar att den nuvarande förnyelseplanen är från 2016. Vår bedömning är att det därför finns ett behov av att revidera eller aktualisera innehållet för att säkerställa en aktuell ambitionsnivå. Vi ser positivt på uppgiften om att en översyn planeras under 2021.

Vi noterar även att kostnaderna ökat mer än beräknat. Vår bild är att kostnadsökningen i huvudsak beror på faktorer som tekniska nämnden inte kan påverka såsom kostnaden för entreprenörer.

4. Stöd, service och råd

I detta avsnitt beskriver vi våra iakttagelser utifrån revisionsfrågan om tekniska nämnden tillsett tillräckligt med stöd, service och råd till kommuninvånarna. Avsnittet avslutas med vår bedömning.

4.1. Flera möjligheter till stöd och service

Nämndens presidium uppger att kommuninvånarna kan vända sig till staden på flera olika sätt. Presidiet upplever att staden har en väl fungerande hemsida som bidrar till att informera om enklare frågor.

Andra intervjuade lyfter att stadens kontaktcenter hjälper förvaltningen att svara på mycket frågor. Har invånarna synpunkter är det även möjligt att registrera en synpunkt genom synpunktshanteraren. Förvaltningen återkommer då inom fem arbetsdagar.

Figur 1: Skärmbild från kommunens chattrobot (till vänster) och synpunktshanterare (till höger).

De intervjuade uppger att förvaltningen får samtal från kommuninvånarna. Vattenverket får exempelvis samtal om att vattnet smakar avvikande. Oftast kan frågor eller synpunkter hanteras under samtalet. De intervjuade menar att kommuninvånarna är nöjda, generellt, med den service som erbjuds.

4.2. Beredskap finns vid stopp i stadens vattenförsörjning

En del av stadens service gentemot kommuninvånarna är att upprätthålla tillgången till dricksvatten av hög kvalitet. Mölndal har avtal med grannkommunerna Göteborg, Härryda och

Kungsbacka. Om driftstopp sker i stadens vattenverk kan vattentillgången säkerställas genom att köpa in vattnen från någon av grannkommunerna. Staden har god kännedom om vilka verksamheter som är essentiella (såsom Mölndals sjukhus) och har beredskapsplaner för att säkerställa vattentillgången vid samhällsstörningar och sabotage.

I sammanhanget kan det noteras att alla invånare som är folkbokförda i Mölndal och har ett mobilabonnemang får SMS om information vid störningar i VA-försörjningen. Till denna informationstjänst kan medborgare med exempelvis företagstelefon anmäla sig för utskick.

4.3. Bedömning

Vår bedömning är att tekniska nämnden tillsett tillräckligt med stöd, service och råd till kommuninvånarna inom ramen för VA-verksamheten.

Vår bedömning grundar sig på att det finns flera möjligheter för invånarna att komma i kontakt med verksamheten och att nämnden arbetar proaktivt med att tillhandahålla information.

5. Uppföljning och kontroll

I detta avsnitt beskriver vi våra iakttagelser utifrån revisionsfrågan om tekniska nämnden har säkerställt en tillräcklig uppföljning och kontroll av VA-verksamheten. Avsnittet avslutas med vår bedömning.

5.1. Övergripande uppföljning genom tertialuppföljning

De intervjuade beskriver att nämnden erhåller uppföljning på framförallt två nivåer; övergripande och detaljerad. Den övergripande uppföljningen består av internkontroll och budget. Den övergripande uppföljningen följer stadens gemensamma process för tertialuppföljningar.

Internkontroll

Tidigare år beskrivs att förvaltningen har föreslagit nämnden en risk- och konsekvensanalys till grund för beslut om internkontrollplan. Inför 2020 har nämnden och förvaltningen haft en gemensam workshop för att öka nämndens delaktighet i det förberedande analysarbetet. Risker graderas på en femgradig skala avseende sannolikhet för att det inträffar och konsekvens om det inträffar. Av internkontrollplanen för 2020 framgår att de största riskerna inom VA-verksamheten är (1) störningar i vattenleveransen avseende kvalitet eller kvalitet samt (2) smitta eller hälsopåverkande ämnen via dricksvattnet på grund av dålig råvattenkvalitet. Av planen framgår även bland annat åtgärder för att reducera risken, vilken kontroll som ska genomföras och vem som är ansvarig för kontrollen. Av planen framgår dock inte när kontrollerna ska utföras.

Av protokoll framgår att nämnden följt upp internkontroll för tertial 1 vid sitt sammanträde i maj 2020.

Vid sammanträdet i september 2020 följde nämnden upp internkontroll för tertial 2. Av uppföljningen framgår att VA-verksamheten rapporterar 27 vattenprover med anmärkning. Flera av dessa anmärkningar härleds till den ledning som senare föranledda otjänligt vatten i kommunen.

Investeringar

Pågående investeringar följs upp enligt stadens modell för tertialuppföljning och årsredovisning. Vid sammanträdet i maj 2020 har nämnden följt upp investeringar för tertial 1.

Vid sammanträdet i september 2020 följde nämnden upp investeringar för tertial 2. Av uppföljningen framgår totalt anslag, budget för innevarande år samt hur mycket som är upparbetat till och med oktober för varje projekt. I investeringsuppföljningen är projekten även mer detaljerade än i investeringsbudgeten. Vad gäller exempelvis "befintliga vattenverk och övriga anläggningar" är denna uppdelad på tolv olika underkategorier såsom upprustning av pumpstationer och säkerhetsåtgärder för dricksvattenanläggning.

Förnyelseplan

Av tekniska nämndens handlingar och protokoll framgår ingen uppföljning av förnyelseplanen under 2020.

5.2. Detaljerad uppföljning månadsvis

Nämnden följer även upp verksamheten i mer detalj löpande under verksamhetsåret. Uppföljningen sker dels genom separata informationsärenden, dels inom den stående punkten om rapport från verksamheten. Nedan följer exempel på uppföljning som skett under 2020.

Kontrollplan

Förvaltningen har ytterligare en kontrollplan som ett komplement till nämndens internkontrollplan. Kontrollplanen uppges enbart följas upp i nämnden vid eventuella avvikelser. Förvaltningens kontrollplan innehåller likt nämndens internkontrollplan graderade risker, ansvar, kontroll samt uppföljning per tertial. Exempel på högst värderade kontroller är uppföljning av eventuella intrång i anläggningar och uppföljning av råvattenkvalitet. Enligt uppföljningen per tertial 3 framgår noteringar per tertial för samtliga 23 kontroller.

Medborgarundersökning

SCB:s medborgarundersökning från 2019 visar hur medborgarna ser på kommunen som en plats att bo och leva på samt hur medborgarna ser på kommunens verksamheter. Av undersökningen framgår att NMI (Nöjd-Medborgar-Index) marginellt ökat från 77 under 2017 till 78 under 2019 avseende VA.

Rapporter från Gryaab

Nämnden följer upp rapporter från Gryaab. I till exempel septemberuppföljningen framgår volym avloppsvatten under 2020 samt hur volymen förhåller sig till ett genomsnitt av tidigare år.

5.3. Bedömning

Vår bedömning är att tekniska nämnden i stort har säkerställt en tillfredställande uppföljning och kontroll av VA-verksamheten.

Vår bedömning grundar sig på att nämnden har ett systematiskt internkontrollarbete för VA-verksamheten, följer stadens struktur för uppföljning av mål och ekonomi samt att nämnden löpande följer upp VA-verksamheten.

Vi noterar dock att nämnden enligt handlingar och protokoll inte följt upp förnyelseplanen under 2020. Enligt vår mening skulle nämndens styrning stärkas genom att framledes årligen följa upp de behov som nämnden har angett i sin förnyelseplan.

6. Samlad bedömning

6.1. Bedömning utifrån revisionsfrågorna

Revisionsfrågor	Bedömning
Har tekniska nämnden säkerställt en tydlig roll- och ansvarsfördelning inom ramen för stadens VA-verksamhet?	Ja. Vår bedömning grundar sig på att det finns en översiktligt dokumenterad struktur för ansvar och att nämnden arbetat aktivt för att skapa samsyn i roller mellan förvaltning och politik.
Har tekniska nämnden antagit investerings- och underhållsplaner för att säkerställa drift och underhåll av VA-nätet?	Ja. Vår bedömning grundar sig på att det finns en långsiktig förnyelseplan och att det fastställs årliga investerings- och underhållsbudgetar.
Har tekniska nämnden tillsett tillräckligt med stöd, service och råd till kommuninvånare inom ramen för VA-verksamheten?	Ja. Vår bedömning grundar sig på att det finns flera möjligheter för invånarna att komma i kontakt med verksamheten och att nämnden arbetar proaktivt med att tillhandahålla information.
Har tekniska nämnden säkerställt en tillräcklig uppföljning och kontroll av VA-verksamheten?	Ja, i stort. Vår bedömning grundar sig på att nämnden följer stadens struktur för uppföljning av internkontroll, mål och ekonomi samt att nämnden löpande följer upp verksamheten. Nämnden har inte följt upp förnyelseplanen under 2020. Enligt vår mening skulle nämndens styrning stärkas genom att framledes årligen följa upp de behov som nämnden har angett i sin förnyelseplan.

6.2. Slutsatser

Granskningens syfte har varit att bedöma om tekniska nämnden säkerställt en ändamålsenlig VA-försörjning i staden. Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte och grunderna för ansvarsprövning är att tekniska nämnden har säkerställt en ändamålsenlig VA-försörjning i staden.

Vår bedömning baseras på att det finns tydliga roller och ansvar, att nämnden antagit investerings- och underhållsplaner, att nämnden tillhandahåller tillräckligt med stöd samt att nämnden i stort säkerställt en tillräcklig uppföljning och kontroll. Vi noterar dock att nämnden inte följt upp förnyelseplanen under 2020. Enligt vår mening skulle nämndens styrning stärkas genom att framledes årligen följa upp de behov som nämnden har angett i sin förnyelseplan.

Utifrån granskningen lämnar vi nedanstående rekommendationer. Vi rekommenderar tekniska nämnden att:

- ▶ Uppdatera förnyelseplanen så att den återspeglar nuvarande behov.
- ▶ Årligen följa upp förnyelseplanen för att säkerställa att genomförda insatser motsvarar behoven i planen.

Göteborg den 23 februari

Aron Larsson
Verksamhetsrevisor
Ernst & Young AB

Karin Knutsson
Verksamhetsrevisor
Ernst & Young AB

Ludwig Reimer
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Kvalitetssäkrare
Ernst & Young AB

Bilaga 1 – Bakgrund

Kommunen har enligt lagen om allmänna vattentjänster (LAV) ansvar för att i vissa fall ordna vatten och avlopp (VA) för befintlig och blivande bebyggelse. Kommunens uppdrag är att verka för en god försörjning enligt gällande lagar, föreskrifter och direktiv. Med VA avses dricksvattenförsörjning och omhändertagande av avloppsvatten.

I Mölndals stad ansvarar tekniska nämnden för kommunens VA-hantering. Nämnden ska enligt reglemente inom VA-området verka för god försörjning och planering av stadens infrastruktur, svara för nyanläggning av infrastruktur, förnyelse, underhåll och drift inom området samt utveckla och anpassa infrastruktur och verksamhet kontinuerligt efter nya behov i samhället och nya tekniska förutsättningar. Nämnden har i sin internkontrollplan 2020 värderat riskerna för störningar i vattenleveransen avseende kvalitet eller kvantitet, sabotage på VA-anläggningar samt smitta eller hälsopåverkande ämnen via dricksvattnet på grund av dålig råvattenkvalitet som höga.

För att kunna utföra uppdraget avseende VA-arbetet är det av vikt att det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning samt organisation som kan utföra uppdraget. Enligt beslut från Vattenmyndigheterna⁶ behöver landets kommuner utarbeta vatten och avloppsplaner (VA-planer). VA-planen ska fungera som en samordnad plan för VA-frågor där syftet är att långsiktigt säkerställa kvaliteten på dricksvattnet samt bortleda och omhänderta avloppsvatten. Enligt Vattenmyndigheterna bör kommunen ha en underhållsplanering som ska syfta till att identifiera underhållsbehov, genomföra underhåll, följa upp planer och utvärdera effekter av underhållsåtgärder. För de fastigheter som har enskilt avlopp och inte är anslutna till det kommunala avloppsnätet ansvarar fastighetsägaren för att ordna rening av avloppsvattnet.

I revisionens basgranskning 2019 framkom att underhållsarbetet inom vatten- och avloppsverksamheten inte genomförts enligt plan på grund av personalomsättning.

Kommunrevisionen har mot bakgrund av ovan samt utifrån sin risk- och väsentlighetsanalys bedömt att det är väsentligt att granska om tekniska nämnden säkerställt en ändamålsenlig VA-försörjning i staden. I God revisionssed framgår de grunder som revisorerna använder när de bedömer ansvarstagande i styrelser och nämnder. Ansvarsgrunder som är aktuella i denna granskning är bland annat risken för bristande styrning, ledning, uppföljning och kontroll.

---

⁶ Vattenmyndigheterna samordnar Sveriges arbete för bättre vatten. Fem länsstyrelser är utsedda av regeringen att vara vattenmyndighet i var sitt vattendistrikt.

Bilaga 2 – Källförteckning

Dokument

- ▶ Kallelser med tillhörande handlingar och protokoll för tekniska nämnden under 2020
- ▶ Internkontrollplan för tekniska nämnden 2020, inklusive tertialuppföljningar
- ▶ Drifts- och investeringsbudget för tekniska nämnden 2020, inklusive tertialuppföljningar
- ▶ Förvaltningens kontrollplan för 2020, inklusive tertialuppföljningar
- ▶ Tekniska nämndens verksamhetsplan för 2020
- ▶ Delegeringsordning
- ▶ Rutin för hot och våld
- ▶ Rutin för inbrott på dricksvattenanläggning
- ▶ Förnyelseplan från 2016
- ▶ Skriftliga svar och förtydliganden kopplade till ovan dokumentation

Intervjuer 12 januari 2021

- ▶ Tekniska nämndens presidium
- ▶ Förvaltningschef
- ▶ Avdelningschef VA
- ▶ Enhetschef VA-drift